

การบริหารต้นทุนการผลิตเพื่อการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูปเคพกูสเบอร์รี่ของ “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์

Production Costing Management and Profit Planning of Processed Cape Gooseberry Processed Products “Kae Noi” Green Products, the Products of Ethnic Groups

วิไลพร ไชโย¹ ขจรอรุณพงษ์ พงศ์วิริทธิ์ธร^{2*} วิภาวี ศรีคะ¹ กมลทิพย์ คำใจ¹ และ สกลวัฒน์ เศวตรัตนกุล³
 Wilaiporn Chaiyo¹, Kajornatthapol Pongwiritthon^{2*}, Wipawee Srika¹,
 Kamolthip Kamchai¹ and Sakollawat Sawetrattanakul³

วันที่รับบทความ : 25/10/2565
 วันแก้ไขบทความ : 09/12/2565
 วันที่ตอบรับบทความ : 18/01/2566

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูปเคพกูสเบอร์รี่และแนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ คณะผู้ดำเนินโครงการได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 ราย โดยเริ่มต้นด้วยเทคนิคการกำหนดระบบโควตา เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นใช้ เทคนิคสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มโดยใช้ความสะดวก การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และต้องให้ความสนใจในการให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่จำนวน 30 ขวด (250 ml.) ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 4,065.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวด เท่ากับ 135.51 บาท และรวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 10.00 บาท ถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 39% จะต้องกำหนดการขายต่อขวดเท่ากับ 199 บาท และเครื่องตีหม้อดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่จำนวน 36 ขวด (75 ml.) ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 2,010.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวด เท่ากับ 55.84 บาท ถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์เครื่องตีหม้อดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 25% และบวกค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 10.00 บาท จะต้องกำหนดการขายต่อขวดเท่ากับ 80 บาท โดยแนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) ได้กระบวนทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่ คือ “5 สร้าง 1 ส่งเสริมและ 1 พัฒนา” ได้แก่ 1) สร้างทักษะด้านเศรษฐศาสตร์

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่

Lecturer, Accounting Program, Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai

² อาจารย์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, ตาก, คณะไอคิวอาร์เอ บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยจีโอมาติกา, มาเลเซีย

Lecturer, Business Administration Program, Faculty of Business Administration, Northern College, Tak, IQRA Business School, University of Geomatika, Malaysia.

³ วิทยาลัยพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีชุมชนแห่งเอเชีย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Asian Development College for Community Economy and Technology, Chiang Mai Rajabhat University

* Corresponding author: E-mail address: tok2029@gmail.com

ครัวเรือน 2) สร้างทักษะอาชีพการแปรรูปสินค้าผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างเสริมรายได้นอกภาค
การเกษตร 3) สร้างร่วมมือการจัดการบริหารผลิตภัณฑ์ การตลาดดิจิทัล 4) สร้างการรวมกลุ่มเพื่อ
เกิดกลุ่มอาชีพในการรวมตัวเพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ 5) สร้างฐานข้อมูลทางด้าน
การเกษตรบริบทพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานองค์กร 6) ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพอย่าง
มั่นคง และ 7) พัฒนาความรู้และสร้างแรงจูงใจแรงงานคืนถิ่นในการประกอบอาชีพการเกษตร
คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์แปรรูปเคปกูสเบอร์รี่ กิจกรรมเพื่อสังคม ต้นทุนการผลิต กลุ่มชาติพันธุ์

Abstract

The objectives of this study were to analyze production costs for profit planning of cape gooseberry processed products and guidelines for development “Kae Noi” Green products, the products of ethnic groups. The population and sample consisted of 60 people, starting with the technique of determining the quota sampling, where the selection was done using a nonprobability sampling method, a convenience sampling method, and a purposive sampling method. The participants have to voluntarily provide information. The results showed that the cost calculation of 30 bottles of cape gooseberry wine (250 ml.) had a total production cost of 4,065.19 Baht, and the production cost per bottle is 135.51 Baht. If the selling price is set to a profit of 39% and add selling and administrative expenses of 10.00 Baht, and the price per bottle should be 199 Baht. While the cost calculation of 36 bottles of cape gooseberry sparkling wine (75 ml.) had a total production cost of 2,010.19 Baht, the production cost per bottle is 55.84 Baht. If the selling price is set to a profit of 25% and add selling and administrative expenses of 10.00 Baht, the price per bottle should be 80 Baht. The guidelines for development “Kae Noi” Green products, the products of ethnic groups of the Information Center of Knowledge, Local Wisdom and Community Innovation (Social Enterprise) have the paradigm in the development of 5 creating, 1 promoting, and 1 developing as follows: 1) Creating the skills in household economics. 2) Creating professional skills in agricultural processed products to enhance income outside the agricultural sector. 3) Creating production management cooperation and digital marketing. 4) Creating a group of agricultural occupations to gather together to create careers and generate income. 5) Creating a database on agriculture context together with the other organization and government sectors. 6) Promoting the encouragement to the target group to have a stable career. And 7) Developing the knowledge and motivating repatriated workers for agricultural occupation.

Keywords: Cape Gooseberry Processed Products, Social Enterprise, Production Cost, Ethnic Group

บทนำ

บริบทชุมชนบ้านแกน้อย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งปลูกกาแฟเบอร์รี่ที่ใหญ่ที่สุดของในประเทศไทย และผลผลิตฝัก ผลไม้เมืองหนาวอีกหลากหลายชนิด ซึ่งชุมชนมีการดำเนินงานผ่านการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการเกษตรจากสหกรณ์และโครงการหลวงแกน้อย ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเกษตรและสร้างเสริมรายได้ให้กับกลุ่มสมาชิก เพื่อให้เกิดการทำงานแบบรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนและหนี้สินนอกระบบ ซึ่งสถานการณ์ในปี 2564-2565 สมาชิกและเกษตรกรได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมด้านสังคมและคุณภาพชีวิตจากระบบเศรษฐกิจที่หดตัวลง เนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อการลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้นำไปสู่ปัญหาการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ต้องชะลอตัวรวมทั้งปริมาณความต้องการของผู้บริโภคลดน้อยถอยลง ส่งผลให้สินค้าเกษตรเกินความต้องการของผู้บริโภคก่อให้เกิดปัญหาด้านรายได้ของครัวเรือนลดลงและหากสถานการณ์ยืดขยายตัวจะทำให้ครัวเรือนขาดสภาพคล่องโดยเฉพาะครัวเรือนขนาดเล็กที่มีระดับเงินออมต่ำและ/หรือมีรายได้รายวัน เนื่องจากความต้องการของตลาดลดน้อยลง เนื่องจากมาตรการด้านสาธารณสุข ทั้งการเว้นระยะห่างและการกักตัวแบบต่าง ๆ เป็นต้นมา ทำให้กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่มีหนี้สินและการกู้ยืมเพิ่มขึ้นในการลงทุนการเกษตรและความเสียหายจากการไม่สามารถขายผลผลิตได้เหมือนเดิม ทำให้ความเสี่ยงนี้อาจจะกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน ความกินดีอยู่ดีมีคุณภาพชีวิตในอนาคต หากไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะทำให้เกิดผลกระทบระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศของปัญหาเสพติด การทำลายป่าไม้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจฐานราก (Kae Noi Royal Project Cooperative, 2021)

การวิเคราะห์การศึกษาปัญหาภาวะวิกฤติปัญหาดังกล่าวจากข้อเท็จจริงในพื้นที่และหน่วยงานศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) ที่การสนับสนุนโดยหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคมประจำพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 1 (SID-N1) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปี 2565 พบว่า พื้นที่โครงการหลวงแกน้อยเป็นแหล่งผลิตกาแฟเบอร์รี่ที่มีวิธีการปลูกและการดูแลรักษาและผลผลิตคุณภาพที่ดี แต่ไม่สามารถจำหน่ายได้และผลกระทบจากการผลิตเกินความต้องการตลาด ส่งผลทำให้เกิดการทิ้งผลผลิตและมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนที่ใช้ในการเกษตร ซึ่งไม่ได้พิจารณาต้นทุนอย่างละเอียด จึงทำให้เกิดผลขาดทุนสะสมและหนี้สินครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น แนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชาวนชุมชนแกน้อย คือ การป้องกันความเสี่ยงจากการสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ (ผลผลิตทางเกษตร) โดยการพัฒนาทักษะอาชีพ วางแผนการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดกับเวลา รวมถึงการจำหน่ายผลผลิตการเกษตรที่เหมาะสมกับแต่ละภูมิภาค เพื่อเป็นการลดต้นทุนการเกษตร ซึ่งรายได้นอกภาคการเกษตรที่เกิดจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือนให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกาแฟเบอร์รี่จากเดิมที่ได้ผลิตภัณฑ์แปรรูป 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แยมกาแฟเบอร์รี่ เคพกูสเบอร์รี่อบแห้ง กัมมีกาแฟเบอร์รี่ ขนมปังกาแฟเบอร์รี่ ที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนและลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ในปีพ.ศ. 2565 ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) ได้รับการสนับสนุนทุนต่อยอดเงินทุนนวัตกรรมเพื่อสังคม ทำให้เกิดการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ต่อยอดจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ไวน์กาแฟเบอร์รี่และเครื่องดื่มอัดลมผสมไวน์กาแฟเบอร์รี่ โดยสามารถเป็นที่ยอมรับตลาดชุมชนและลูกค้าจากการทดสอบตลาดในการออกนิทรรศการปิดโครงการฯ และสามารถเพิ่มรายได้นอกภาคการเกษตร ลดต้นทุนการเกษตร ลดต้นทุนครัวเรือนของชุมชนในการจัดเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดเลี้ยงปีใหม่ชาติพันธุ์ รวมถึงสร้างความ

มั่นคงทางอาหารให้กับชุมชนสังคมประเทศ แต่ต้องมีการบริหารต้นทุนและกำหนดกำไรของผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่ให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไป (Information Center of Knowledge, Local Wisdom and Community Innovation, 2022)

ดังนั้นคณะผู้ดำเนินโครงการฯ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูปไวน์เคพกูสเบอร์รี่และเครื่องดื่มอัดลมผสมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ ซึ่งจะได้นำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนากิจการศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) ที่ได้รับทุนสนับสนุนภายใต้โครงการ “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวนโยบายขององค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรในระยะสั้นและระยะยาว ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเพื่อการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูปเคพกูสเบอร์รี่และแนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม)

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต หมายถึง รายจ่ายที่เกิดขึ้นในองค์กรเนื่องจากการดำเนินกิจการหนึ่งเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง การจัดประเภทต้นทุนที่แยกตามพฤติกรรมของต้นทุนมี 2 ประเภท (Nuidod & Chanprasit, 2021) ดังนี้

1.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หรือค่าใช้จ่ายสำหรับปัจจัยคงที่ทุกชนิดที่หน่วยธุรกิจใช้ในการผลิต ต้นทุนโดยรวมที่เกิดขึ้นจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมหรือตามจำนวนสินค้าที่ผลิต ต้นทุนคงที่ในการเพาะปลูกพืชทางการเกษตร เช่น ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาอาคารหรือโรงเรือน สามารถแยกต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด และต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด คือ

1.1.1 ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปเป็นตัวเงิน

1.1.2 ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปเป็นตัวเงิน เช่น ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรประเภทต่าง ๆ

1.2 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) คือ ค่าใช้จ่ายสำหรับปัจจัยผันแปรทุกชนิดที่หน่วยธุรกิจใช้ในการผลิต โดยต้นทุนชนิดนี้เป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิตกล่าวคือ ถ้าผลิตสินค้าจำนวนมากต้นทุนผันแปรก็จะมากขึ้น ผลิตน้อยต้นทุนผันแปรก็จะน้อย หากไม่ผลิตเลยต้นทุนผันแปรก็จะไม่เกิดขึ้น ต้นทุนผันแปรในการเพาะปลูกพืช เช่น ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ยเคมี ค่าแรงงานและค่ากำจัดวัชพืช เป็นต้น สามารถแยกต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด คือ

1.2.1 ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปเป็นตัวเงินในการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น ค่าต้นกล้าพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายาฆ่าแมลง ค่าแรงงาน ค่าไฟฟ้า เป็นต้น

1.2.2 ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปเป็นตัวเงินเนื่องจากใช้ปัจจัยการผลิตของตนเองหรือครอบครัว เช่น ค่าแรงงาน

ดังนั้น ต้นทุนรวม = ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร

2. แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไร เพื่อหาแนวทางในการบริหารต้นทุนให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์โครงการหลวงแกน้อย ใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์และการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มสมาชิกสหกรณ์โครงการหลวงแกน้อย โดยใช้สูตรทางการบัญชีในการวิเคราะห์ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณทางการบัญชีการบรรยายและสรุปผลการวิจัย (William, Shannon & Michael, 2023) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

2.1 สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2.2 สูตรการวิเคราะห์กำไร

รายได้ - ต้นทุนทั้งหมด = กำไร หรือ

รายได้ - ต้นทุนผันแปร - ต้นทุนคงที่ = กำไร

2.3 สูตรการวิเคราะห์ราคาขายตามวิธีอัตราการบวกเพิ่ม (Markup) และการวางแผนกำไรที่ต้องการ

2.3.1 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนรวม (Total Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนรวม + (อัตราการบวกเพิ่ม × ต้นทุนรวม)

อัตราการบวกเพิ่ม = กำไรที่ต้องการ/ต้นทุนทั้งหมด

2.3.2 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนผลิตภัณฑ์ + (อัตราการบวกเพิ่ม × ต้นทุนผลิตภัณฑ์)

อัตราการบวกเพิ่ม = (กำไรที่ต้องการ + ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร)/ต้นทุนการผลิต

2.3.3 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร (Variable Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนผันแปร + (อัตราการบวกเพิ่ม × ต้นทุนผันแปร)

อัตราการบวกเพิ่ม = (กำไรที่ต้องการ + ต้นทุนคงที่)/ต้นทุนผันแปร

3. ต้นทุนฐานกิจกรรม คือ หลักการต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing: ABC) หมายถึง การวัดค่าต้นทุน และผลการปฏิบัติงานอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรไปในกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจภาคการเกษตร ภาคการผลิต ภาคบริการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในรูปแบบของสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุน โดยขั้นตอนของระบบต้นทุนกิจกรรม (Step in ABC system design) ตาม Ishter, M. and Md. Akram, H., (2015) ได้ให้แนวทางการประยุกต์ต้นทุนกิจกรรม สรุปได้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประยุกต์ต้นทุนกิจกรรม (Activity-Based Costing: ABC) การวางระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมมีความซับซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับกำหนดวัตถุประสงค์ของการประยุกต์ต้นทุนกิจกรรม ถ้าวัตถุประสงค์ของการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมเพื่อต้องการข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการผลิตของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนของกิจกรรม การปรับปรุงกระบวนการผลิตการลดต้นทุนการผลิต ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์และระบุกิจกรรม (Activity analysis) เป็นขั้นตอนการแบ่งการดำเนินงานของธุรกิจขององค์กรเพื่อให้สามารถระบุกิจกรรมที่

เกี่ยวข้องได้ เช่น การดำเนินธุรกิจด้านการผลิต การบริการ จะประกอบด้วยกิจกรรมการสั่งซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การจัดเตรียมการผลิต การประกอบชิ้นส่วน และการตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้นขั้นตอนที่ 3 การระบุต้นทุนกิจกรรม หมายถึง ต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุดิบแรงงาน ค่าล่วงเวลา ค่าเสื่อราคาเครื่องจักร ค่าบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดตัวผลักดันต้นทุน (Cost driver) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนรวมของกิจกรรมเปลี่ยนแปลงไป โดยปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามมา และขั้นตอนที่ 5 การคำนวณต้นทุนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ ตามระบบต้นทุนกิจกรรมถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุนส่วนผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นผลที่ได้รับจากการกระทำกิจกรรม การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์หรือต้นทุนการให้บริการจึงต้องทราบว่ามีกิจกรรมใดบ้างแล้วจึงกำหนดตัวผลักดันต้นทุนกิจกรรม และคำนวณอัตราต้นทุนกิจกรรม

4. การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน หมายถึง การวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกลงทุนในโครงการต่าง ๆ บางครั้งต้องการทราบว่าจำนวนผลผลิตที่จะผลิต คุ้มทุนควรเป็นเท่าไร เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จุดคุ้มทุน (Break-even analysis) คือ จุดที่รายได้กับรายจ่ายเท่ากัน นั่นคือกำไรเป็นศูนย์ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต้นทุนรายได้ และผลกำไรที่ปริมาณการผลิตต่างๆ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเหมาะสมกับโครงการระยะสั้นที่มีเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่เปลี่ยนแปลงตลอดโครงการ เพราะถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้การตัดสินใจคลาดเคลื่อน บางครั้งใช้การพยากรณ์การผลิตในอนาคต เพื่อให้ผู้ศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ต้นทุน (Yampan, 2006) การคำนวณหาจุดคุ้มทุนโครงการเดียวสามารถวิเคราะห์โดยสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังสมการดังต่อไปนี้

$$\text{ต้นทุนรวมในการผลิต} \quad C = F + vN \quad (1)$$

$$\text{รายได้} \quad R = pN \quad (2)$$

$$\text{กำไร} \quad P = pN - (F + vN) \quad (3)$$

ปริมาณที่จุดคุ้มทุนพอดี โดยที่ C คือ ต้นทุนรวมในการผลิต (Total cost), F คือ ต้นทุนคงที่ (Fixed cost), V คือ ต้นทุนผันแปร (Variable cost), N* คือ จำนวนที่ผลิตที่จุดคุ้มพอดี N คือ จำนวนการผลิตที่จุดใดๆ v คือ ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

5. แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ ซึ่งต้นทุนและผลประโยชน์เป็นการศึกษาความคุ้มค่าของการผลิต หมายถึงการผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงต้นทุนเชิงเศรษฐศาสตร์ที่สามารถจับต้องได้และไม่ได้ด้วยมูลค่าทางการเงิน (Nemes, 2009) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์จะทำให้ผู้ผลิต หรือเกษตรกรนั้นได้คำนึงถึงการใช้ปัจจัยการผลิตที่ทำให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดในระยะยาวภายใต้การมีทรัพยากรที่จำกัด ต้นทุนการผลิตสามารถพิจารณาได้ดังนี้

5.1) ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (Total Fixed Cost) คือค่าใช้จ่ายที่สูญหายไปในกระบวนการผลิตที่เกิดจากการใช้ปัจจัยคงที่ซึ่งหมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สูญหายไปในกระบวนการผลิตที่ไม่ขึ้นอยู่กับปริมาณของผลผลิต สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ 5.1.1) ต้นทุนคงที่ที่เป็นตัวเงิน (Tangible Fixed Cost) เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ผู้ผลิตต้องสูญหายไปในรูปแบบของการจ่ายเงินในจำนวนที่คงที่ต่อปี ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน ค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น สูตรคำนวณที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนคงที่มีดังนี้ “ต้นทุนคงที่เฉลี่ย = ต้นทุนคงที่ทั้งหมด / ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมด” 5.1.2) ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นตัวเงิน (Intangible Fixed Cost) เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ผู้ผลิตไม่ได้สูญหายไปในรูปแบบของการจ่ายเงินแต่เป็นต้นทุนที่เกิดจากการประเมิน ได้แก่ ค่าใช้ที่ดินของตนเอง และ 5.1.3) ค่าเสื่อมราคาของโรงเรือน ค่าเสื่อมของเครื่องจักรที่เกิดขึ้นจากการใช้มาเป็นเวลานาน ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ที่ใช้ทำการเกษตร เป็นต้น ซึ่ง

สามารถคำนวณหาค่าเสื่อมราคาต่าง ๆ แบบเส้นตรง ได้ตามสูตรคำนวณดังนี้ “ค่าเสื่อม = (มูลค่าทรัพย์สินแรกซื้อ - มูลค่าซาก) / อายุการใช้งาน (ปี)”

5.2) ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (Total Variable Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สูญหายไปในการกระบวนการผลิต ต้นทุนประเภทนี้จะผันแปรตรงตามปริมาณการผลิต ค่าใช้จ่ายประเภทนี้เป็นค่าใช้จ่ายประเภทที่ผู้ผลิตสามารถควบคุมได้ในระยะเวลาการผลิต ต้นทุนผันแปรคำนวณได้จากการนำจำนวนปัจจัยผันแปรทั้งหมดคูณด้วยราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วย ต้นทุนผันแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ได้ ดังนี้

5.2.1) ค่าแรงงานในการประกอบกิจกรรมการผลิต คือ แรงงานของคนในครอบครัว แรงงานช่วยเหลือ และแรงงานจ้าง ซึ่งแรงงานของคนในครอบครัวและแรงงานช่วยเหลือ สามารถประเมินได้ตามอัตราค่าจ้างแรงงานของเกษตรกรในท้องถิ่น ค่าแรงงานสามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของกิจกรรมการผลิต คือ ค่าแรงงานในการเตรียมดิน ค่าแรงงานในการหว่านเมล็ดพันธุ์หรือเพาะกล้า ค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ย ค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืช ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ค่าแรงงานในการบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

5.2.2) ค่าวัสดุทางการเกษตร ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันและเชื้อเพลิง เป็นต้น และ 5.2.3) ค่าใช้จ่ายผันแปรอื่น ๆ ได้แก่ ค่าซ่อมแซมเครื่องอุปกรณ์ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุน เป็นต้น

6. แนวคิดการเพิ่มมูลค่าขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยเริ่มจากการสร้างมูลค่า (Value Added) และคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ กลยุทธ์สำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจ ในยุคที่ต้องขับเคลื่อนด้วยทุนสมอง สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์แทนการแข่งขันด้วยการใช้ความได้เปรียบด้านวัตถุดิบ แรงงาน และความสามารถในการผลิต ตามแนวคิดเดิมของระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมผลิตจำนวนมาก ซึ่งกำลังหมดสมัยไม่สามารถแข่งขันได้ในปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณค่า ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างสรรค์คุณค่าอันจะนำไปสู่มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจให้สูงขึ้น สร้างภูมิคุ้มกันจากการลอกเลียนแบบและการตัดราคา รวมทั้งปรับตำแหน่งของธุรกิจสู่ตำแหน่งที่สามารถเป็นผู้กำหนดราคาได้ตามความเหมาะสม นำมาซึ่งรายได้และผลกำไรที่เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางในการสร้างมูลค่าและคุณค่า เช่น การพัฒนาการออกแบบสินค้าให้มีความแปลกใหม่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งจะทำให้ยากต่อการลอกเลียนแบบ รวมทั้งพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น และยังเชื่อมโยงไปถึงแนวคิดการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี ก็ไม่เรียกว่าการพัฒนา ขณะเดียวกัน การพัฒนามิได้หมายถึงการเพิ่มขึ้นปริมาณสินค้าหรือรายได้ของประชาชนเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงการเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย การพัฒนา อาจจัดแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1.) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาด้านการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก การแลกเปลี่ยนการลงทุนเพื่อทำให้ประชาชนไม่ยากจน เป็นต้น
- 2.) การพัฒนาทางสังคม หมายถึง การพัฒนาด้านจิตใจ แบบแผน พฤติกรรม รวมตลอดทั้งความสัมพันธ์ของคนในสังคมเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เป็นต้น
- 3.) การพัฒนาทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สร้างกระบวนการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย และประชาชนในประเทศมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย เป็นต้น (Pongwiritthon & Syers, 2022)

7. แนวคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในการประยุกต์ใช้การบริหารจัดการในด้าน ๆ ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ ไม่ง่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป 2) ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดีเอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า

ประโยชน์ส่วนตัว 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน 5) ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยสรุปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พื้นฐานที่สำคัญของการจัดการในทุก ๆ ด้านหรือเกือบทุกอาชีพ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับเรื่องวางแผนการเงิน ได้ดังนี้ 1) ความพอประมาณ เทียบกับ การใช้จ่ายอย่างประหยัด อย่าใช้จ่ายเกินตัว พยายามก่อหนี้ให้น้อยที่สุด รายได้กับรายจ่ายควรสอดคล้องกัน เป็นต้น 2) ความมีเหตุผล เทียบกับ การใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คิดไตร่ตรองถึงความจำเป็นและภาระผูกพันที่จะตามมา 3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเทียบกับความไม่ประมาทในการใช้ชีวิต รู้จักจัดการกับความเสี่ยงทางการเงินที่จะเกิดขึ้น การมีเงินสำรองฉุกเฉินที่มากพอ รู้จักการออม จัดการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนและวางแผนการใช้เงินในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน รู้จักกระจายการลงทุน การลดความเสี่ยงในการลงทุนต่างเหมือนสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีไว้สำหรับปัจจุบันและในอนาคต (Bowsuwan, Pokathirakul, Charernputh, et al., 2022)

จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไร แนวคิดการเพิ่มมูลค่าขีดความสามารถทางการแข่งขันโดยเริ่มจากการสร้างมูลค่า และแนวคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูป เคทกูสเบอร์รี่ เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนา “แกนน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) ทางเลือกในการเพิ่มสร้างรายได้ให้เกษตรกรในการบริหารความเสี่ยงจากก่อให้เกิดความมั่นคงในระดับจุลภาคและมหภาคต่อไป ซึ่งได้กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการฯ ดัง Figure 1

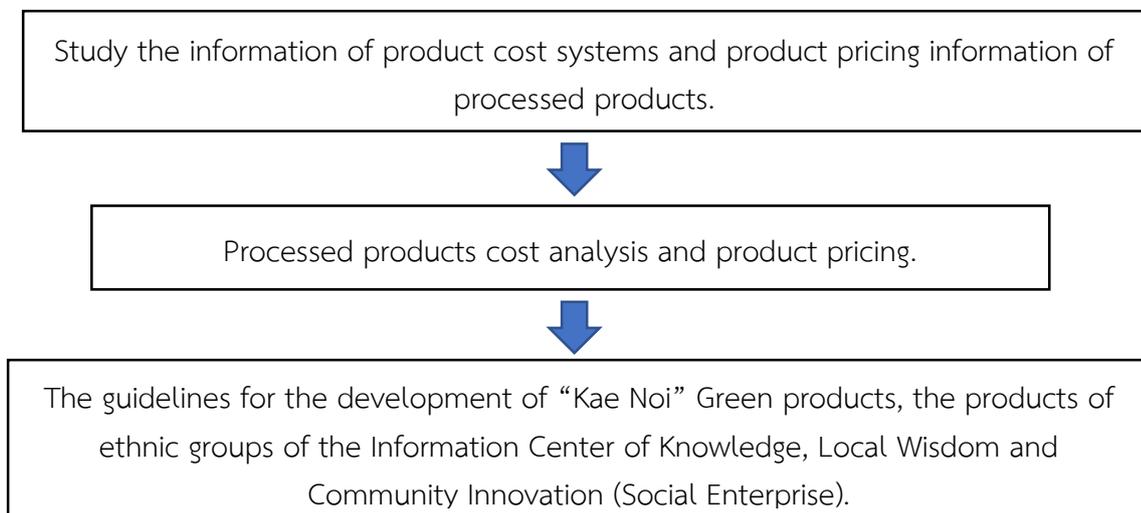

Figure 1 Conceptual Framework for the Implementation Project

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นเครื่องมือในดำเนินโครงการฯ โดยข้อความที่ใช้วัดตัวแปรและเนื้อหาต่าง ๆ ในแบบสอบถามจะครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวัดตัวแปร คณะผู้ดำเนินโครงการได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อกำหนดหัวข้อหรือประเด็นไว้กว้าง ๆ ล่วงหน้า ผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารจัดการและบัญชี ซึ่งได้ลักษณะคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนด ซึ่งแบบสัมภาษณ์สามารถที่จะปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนของคำตอบได้ โดยครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เช่น รายได้ ต้นทุนรวมผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาและกำไร เป็นต้น รวมถึงการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของการอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มตัวอย่าง 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) รูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้มีคุณภาพและคุณค่า/มูลค่ามากขึ้นจากผลไม้ ผักจากกลุ่มชาติพันธุ์ 2) บรรจุผลิตภัณฑ์ผลไม้ ผักจากกลุ่มชาติพันธุ์ 3) การทดสอบตลาดของกลุ่มลูกค้าของผลิตภัณฑ์ผลไม้ ผักจากกลุ่มชาติพันธุ์ 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้ ผักจากกลุ่มชาติพันธุ์ ออกสู่ตลาดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจากการทดสอบตลาด 5) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการในการสร้างแพลตฟอร์มของการบริการ และ 6) ประเมินศักยภาพและแนวทางการพัฒนาโครงการฯ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมได้สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์คำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังภาพกิจกรรมต่าง ๆ Figure 2

Figure 2 Project Implementation Activities

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก ผลไม้ ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงแกน้อย อาชีพหลักอยู่ในภาคการเกษตรทั้งหมด คริวเรือนของเกษตรกรที่มีแรงงานภาคนอกการเกษตร มีจำนวนทั้งหมด 147 คน (Kae Noi Royal Project Cooperative, 2021) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 ราย โดยเริ่มต้นด้วยเทคนิคการกำหนดระบบโควตา เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นใช้

เทคนิคสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มโดยใช้ความสะดวก การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและต้องให้ความสําคัญในการให้ข้อมูล เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการส่งเสริม สนับสนุน ความต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลผลิตทางการเกษตรและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Deep Interview) กับกลุ่มตัวอย่างจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์แปรรูป วิเคราะห์จุดคุ้มทุนให้กับผลิตภัณฑ์ และแนวทางการพัฒนา “แก๊น้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลการผลิต ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผ่านกิจกรรม 6 กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ซึ่งได้ข้อมูลการศึกษาจากใช้เกณฑ์การรับรู้ตามหลักการบัญชี แสดงผลการวิเคราะห์ตัวเลขค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิตที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์แปรรูป รวมถึงต้นทุนต่าง ๆ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตแปรรูปจากการเก็บข้อมูลมาคำนวณค่า ดังแสดงในตารางที่ได้นำเสนอในลำดับต่อไป คณะดำเนินโครงการได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว นำมาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาว่า ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์หรือไม่ ก่อนนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ประเด็นการศึกษาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมภายใต้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาความ (Descriptive)

ผลการศึกษา

ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผ่านกิจกรรม 6 กิจกรรมที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม หลักเกณฑ์การกำหนดอัตรากำไร แนวทางการพัฒนา “แก๊น้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้มิติในข้อเสนอต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ตามที่ได้กำหนดไว้ก่อนร่วมโครงการ จากการศึกษาจากใช้เกณฑ์การรับรู้ตามหลักการบัญชี แสดงผลการวิเคราะห์ตัวเลขค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิตที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์แปรรูป รวมถึงต้นทุนต่าง ๆ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตแปรรูปนำมาคำนวณค่าได้ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาเป็นการพรรณนาเพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตในการคำนวณต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไร แก๊น้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ จำนวน 30 ขวด (250 ml.) เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ จำนวน 36 ขวด (75 ml.) ซึ่งภาพของผลิตภัณฑ์แปรรูปดัง Figure 2

Figure 2 Cape Gooseberry Wine and Cape Gooseberry Sparkling Wine

การคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งต้นทุนการผลิตหมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในกระบวนการผลิตเพื่อแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้า ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต

$$\text{ต้นทุนการผลิต} = \text{วัตถุดิบทางตรง} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต}$$

แสดงการแบ่งประเภทต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ ดังนี้

รายการ	รายละเอียด
วัตถุดิบทางตรง	เคพกู๊ดเบอร์รี่สด น้ำตาลทรายขาว ยีสต์
ค่าแรงงานทางตรง	ค่าแรงงานในการเตรียม/คั้น/, ค่าแรงในการบรรจุต่อขวด
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ค่าบรรจุภัณฑ์ต่อขวด, ค่าใช้จ่ายการผลิต

ซึ่งต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่สามารถแยกต้นทุนในรายละเอียดดัง Table 1

Table 1 Shows Cost Categorization of Cape Gooseberry Wine Products

Description	Amount (Unit)	Price (Baht)	Notes
Direct Raw Materials			
Fresh Cape Gooseberry	6.5 Kilograms	275.60	42.45 Per Kilogram
White Sugar	1 Kilogram	30.00	30 Per Kilogram
Yeast	5 Grams	75.00	150 Per Packet
Direct Labor Cost			
Labor Cost for Preparing /Squeezing	2 Hours	87.50	43.75 Baht
Labor Cost of Filling Per Bottle	30 Bottles	2,400.00	80 Baht

Table 1 (Continue)

Description	Amount (Unit)	Price (Baht)	Notes
Production Costs			
Packaging Cost Per Bottle	30 Bottles	1,140.00	38 Baht
Production Costs (Fresh Cape			
Gooseberry = 275.60 Baht, White	15% of Direct		57.09
Sugar = 30.00 Baht, Yeast = 75.00,	Raw Materials		
Grand total = 380.60Baht)			
Total Production Costs			4,065.19
Cost Per Unit			135.51

ดังนั้นต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 4,065.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวด เท่ากับ 135.51 บาท โดยถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 39% จะต้องกำหนดการขายต่อขวด ดังมีรายละเอียดการกำหนดราคาเท่ากับ 199 บาท ดังการคำนวณดังนี้

ต้นทุนผลิตไวน์	135.51
กำไรที่ต้องการ	53.49
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	10.00
ราคาขาย	199.00

แสดงการแบ่งประเภทต้นทุนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ ดังนี้

รายการ	รายละเอียด
วัตถุดิบทางตรง	เคพกู๊ดเบอร์รี่สด น้ำตาลทรายขาว ยีสต์ ค่าตั้งฟอง
ค่าแรงงานทางตรง	ค่าแรงงานในการเตรียม/คั้น/, ค่าแรงในการบรรจุต่อขวด
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ค่าบรรจุภัณฑ์ ต่อขวด, ค่าใช้จ่ายการผลิต

ซึ่งต้นทุนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่สามารถแยกต้นทุนในรายละเอียดดัง

Table 2

Table 2 Shows Cost Categorization of Cape Gooseberry Sparkling Wine Products

Description	Amount (Unit)	Price (Baht)	Notes
Direct Raw Materials			
Fresh Cape Gooseberry	6.5 Kilograms	275.60	42.45 Per Kilogram
White Sugar	1 kilogram	30.00	30 Per Kilogram
Yeast	5 Grams	75.00	150 Per Packet
Cost of Ding Fong Syrup	3 Bottles	45.00	15 Baht

Table 2 (Continue)

Description	Amount (Unit)	Price (Baht)	Notes
Direct Labor Cost			
Labor Cost for Preparing/Squeezing	2 Hours	87.50	43.75 Baht
Labor Cost of Filling Per Bottle	36 Baht	360.00	10 Baht
Production Costs			
Packaging Cost Per Bottle	36 Bottles	360.00	38 Baht
Production Costs (Fresh Cape Gooseberry = 275.60 Baht, White Sugar = 30.00 Baht, Yeast = 75.00, Grand total = 380.60 Baht)	15% of Direct Raw Materials		57.09
Total Production Costs			2,010.19
Cost Per Unit			55.84

ดังนั้นต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 2,010.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวด เท่ากับ 55.84 บาท โดยถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 25% จะต้องกำหนดการขายต่อขวด ดังมีรายละเอียดการกำหนดราคาเท่ากับ 80 บาท ดังการคำนวณดังนี้

ต้นทุนผลิตไวน์	55.84
กำไรที่ต้องการ	13.97
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	10.00
ราคาขาย	80.00

2. แนวทางการพัฒนากิจการเพื่อสังคม “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ โดยได้กระบวนการที่ค้นในการพัฒนาพื้นที่ คือ “5 สร้าง 1 ส่งเสริมและ 1 พัฒนา” ดัง Figure 3 ซึ่งอธิบายแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. สร้างทักษะด้านเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน ต้องมีการให้ความรู้ การปฏิบัติการวางแผน โดยเฉพาะการวางแผน “สี่ทักษะการเงินเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตและการลงทุนการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของครัวเรือนของชุมชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการการเงินครัวเรือนและการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหนี้สินครัวเรือน โดยการกำหนดแผนบันได 4 ชั้น ดังนี้

1.1 การเรียนรู้ การปลูกพืชที่มีตลาดรองรับและสร้างรายได้แน่นอน เพื่อลดช่องทางรายจ่ายแล้วค่อยขยับขยาย

1.2 การพัฒนาทักษะในการผลิตพืชที่เหมาะสมบริบทพื้นที่ แล้วจึงค่อยตัดสินใจเลือกพืชและสัตว์ในพื้นที่มายกระดับและต่อยอดเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ชัดเจนและหมุนเวียน

1.3 การขยายขยาย เลือกลงทุนการผลิตพืช และวางแผนใช้สอยพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างการปลูกพืชผลิตภาพสูง เพื่อเจาะตลาดกำลังซื้อที่มากกว่าเดิม หรือตลาดระดับสูง

1.4 แนวทางการสร้างความยั่งยืน สร้างความยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาฐานทรัพยากรในพื้นที่ และหาแนวทางสร้างวิสาหกิจชุมชน (การรวมกลุ่มเพื่อสร้างตลาดในพื้นที่)/การแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร สร้างธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือทำการเกษตรแบบครบวงจรเพื่อความยั่งยืน

2. สร้างทักษะอาชีพการแปรรูปสินค้าผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างเสริมรายได้นอกภาคการเกษตร หรือว่างเว้นจากการทำการเกษตร ไม่ไปทำลายป่าและสิ่งเสพติดในบริบทเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายขอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทำผิดกฎหมายแต่เป็นการสร้างการอนุรักษ์ป่าให้อยู่คู่กับชุมชน

3. สร้างร่วมมือการจัดการบริหารผลิตภัณท์ การตลาดดิจิทัลหรือการตลาดออนไลน์ เช่น โปรแกรมค้นหา เว็บไซต์ สื่อสังคม เป็นต้น รวมถึงการจัดจำหน่ายในชุมชน หมู่บ้านใกล้เคียง

4. สร้างการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดกลุ่มอาชีพในการรวมตัวเพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และการบริหารจัดการการเงินครัวเรือน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและต่อยอด การพัฒนาองค์ความรู้สู่ชุมชนอื่น ๆ หรือหมู่บ้านอื่น ๆ และทำให้เกิดเป็นรูปธรรมที่แท้จริง ของความสำเร็จในการเกิดกลุ่มอาชีพ

5. สร้างฐานข้อมูลทางการเกษตรบริบทพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานองค์กร เพื่อการวางแผนการผลิตและการจำหน่าย โดยการเตรียมแผนรองรับในการป้องกันความผันผวนของราคาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับรายได้ ตลอดจนการวางแผนเรื่องของต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มและทิศทางของราคาที่จะเพิ่มสูงขึ้นของผลผลิตทางการเกษตร

6. ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพอย่างมั่นคงทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ภายใต้ฐานวิถีชีวิตใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความยั่งยืน 2 ห่วง 3 เงื่อนไข โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสร้างรายได้และการพัฒนาด้านการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารจากการแปรรูปผลผลิตเกษตรยั่งยืน

7. พัฒนาความรู้และสร้างแรงจูงใจแรงงานคืนถิ่นในการประกอบอาชีพการเกษตรและส่งเสริมให้เกษตรกรขายผลผลิตและผลิตภัณท์การเกษตรตรงถึงผู้บริโภคสนับสนุนให้ธุรกิจ

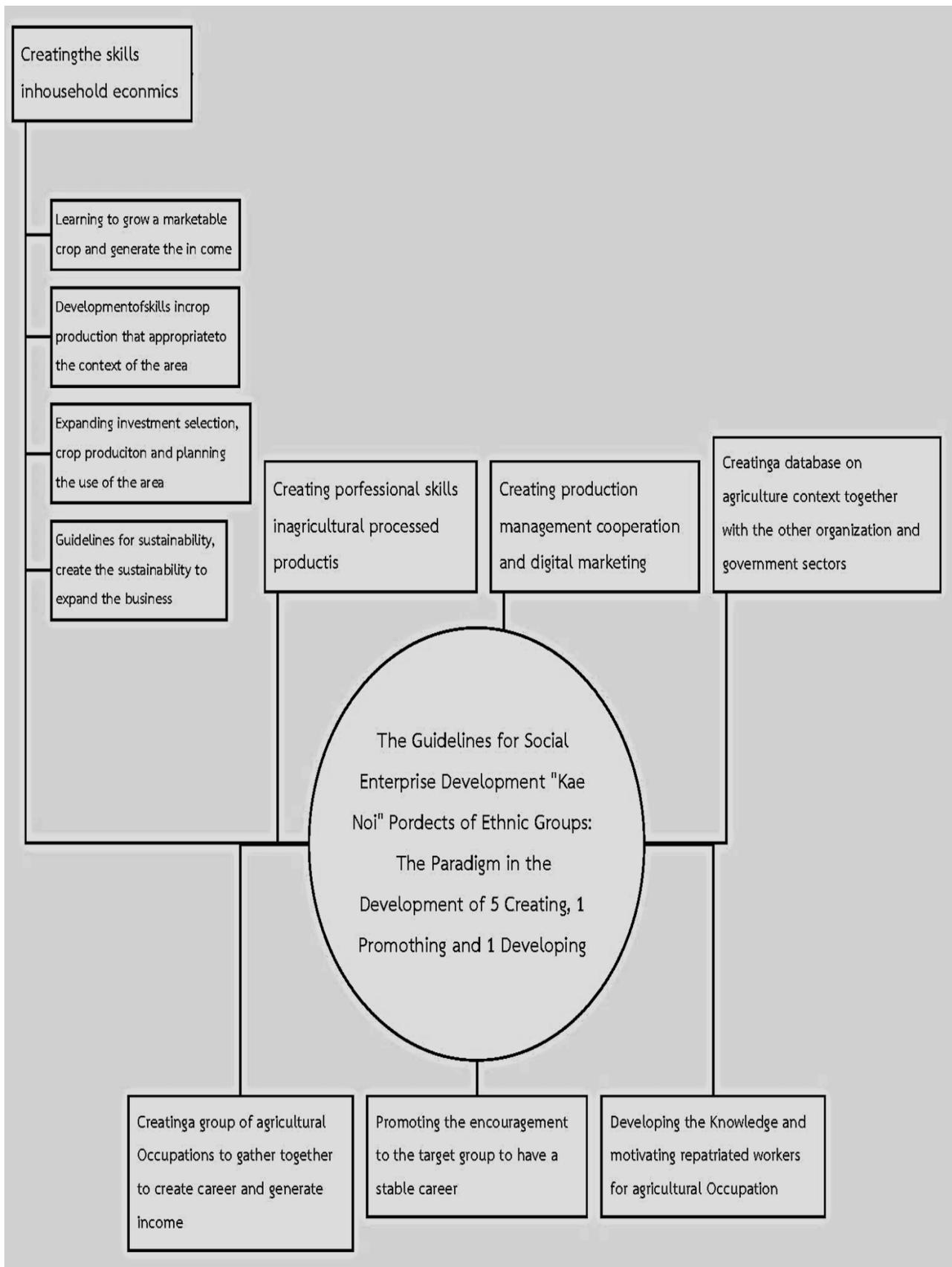

Figure 3 The Guidelines for Social Enterprise Development “Kae Noi” Green Products, The Products of Ethnic Groups: The Paradigm in the Development of 5 Creating, 1 Promoting, and 1 Developing

สรุปและการอภิปรายผล

การบริหารต้นทุนการผลิตเพื่อการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์แปรรูปเคพกูสเบอร์รี่ของ “แกน้อย” กรีนโพรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์และแนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโพรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตในการคำนวณต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไร แกน้อย” กรีนโพรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์รูป 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1.) ผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ จำนวน 30 ขวด (250 ml.) ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 4,065.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวดเท่ากับ 135.51 บาท โดยถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์ไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 39% จะต้องกำหนดการขายต่อขวดเท่ากับ 199 บาท 2.) เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ จำนวน 36 ขวด (75 ml.) ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 2,010.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อขวด เท่ากับ 55.84 บาท โดยถ้ามีการตั้งราคาขายจากรายการต้นทุนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มอัดลมไวน์เคพกูสเบอร์รี่ต่อขวดให้ได้กำไร 25% จะต้องกำหนดการขายต่อขวด ดังมีรายละเอียดการกำหนดราคาเท่ากับ 80 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rattanamanee, Mannai, Satharat and Chindakul (2017) พบว่า การคำนวณต้นทุนที่ดีและเหมาะสมเป็นการเลือกใช้การคำนวณต้นทุนตามวิธีต้นทุนเต็ม ซึ่งเป็นวิธีการคิดต้นทุนสินค้าที่เป็นไปตามหลักการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป ต้นทุนผลิตภัณฑ์ตามวิธีนี้ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ต้นทุนแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gimzauskiene and Valanciene (2009) กล่าวว่า คุณภาพของต้นทุนและผลประโยชน์เป็นหนึ่งในประสิทธิผลการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อให้กิจการบรรลุความสำเร็จนำไปสู่การเพิ่มมูลค่ากิจการ นอกจากนี้ คุณภาพของต้นทุนและผลประโยชน์เป็นผลจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบัน เป็นต้น นำไปสู่มูลค่ากิจการที่เพิ่มขึ้นตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ Thana-anawat (2020) พบว่า การวิเคราะห์ราคาขายโดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรทางการบัญชีคือ ต้นทุนรวม + (อัตราส่วนเพิ่ม × ต้นทุนรวม) ทำให้กำหนดราคาขายที่เหมาะสมซึ่งเป็นการกำหนดราคาขายจากสินค้าลักษณะเดียวกันที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีในทางเศรษฐศาสตร์ของหลักการแข่งขันสมบูรณ์

2. แนวทางการพัฒนา “แกน้อย” กรีนโพรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ โดยได้กระบวนทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่ คือ “5 สร้าง 1 ส่งเสริม และ 1 พัฒนา” ได้แก่ 1.) สร้างทักษะด้านเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน 2.) สร้างทักษะอาชีพการแปรรูปสินค้าผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างเสริมรายได้นอกภาคการเกษตร 3.) สร้างร่วมมือการจัดการบริหารผลิตภัณฑ์ การตลาดดิจิทัล 4.) สร้างการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดกลุ่มอาชีพในการรวมตัวเพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ 5.) สร้างฐานข้อมูลทางด้านเกษตรบริบทพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานองค์กร 6.) ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพอย่างมั่นคง และ 7.) พัฒนาความรู้และสร้างแรงจูงใจแรงงานคืนถิ่นในการประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ Office of the National Economic and Social Development Council (2019) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตรไทยสู่วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการทำการเกษตรในรูปแบบใหม่ ดำเนินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ Sustainable Development Goals (SDGs) ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (People) ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหยและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการสร้างรายได้ นอกภาคเกษตร ลดรายจ่ายครัวเรือน การสร้างการแปรรูปผลผลิต ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เหลือเพื่อจำหน่าย (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

เพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป โดยกระบวนการสร้างเสริม ปกป้องธรรมชาติชุมชน (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ สร้างคุณภาพชีวิตให้เข้ากับธรรมชาติ การไม่ทำลายป่าไม้ และอนุรักษ์รักษาให้คงอยู่กับชุมชน (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุขและไม่แบ่งแยก ด้วยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ยึดมติและความเสมอภาคของเสียงคนในชุมชน และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทพื้นที่ชุมชน คน ป่า โรงเรียน ธรรมชาติ วิถี ประเพณี และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Noknoi (2022) ได้กล่าวว่า การพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน และการอยู่รอดในสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโคโรนา ต้องปฏิบัติตาม บันได 4 ชั้น: ทางเลือกของเกษตรกรยุคใหม่ ได้แก่ 1.) เรียนรู้ คือ การปลูกพืชทำเงินไว้ เพื่ออุดหนุนรายจ่ายแล้วค่อยขยายขยาย หลักฐานดีขึ้น 2.) พัฒนาทักษะ คือ เลี้ยงสัตว์ปลูกพืชที่มีศักยภาพหลากหลาย ทั้งแนวสูง กลาง เตี้ย เรี่ยดิน กินหัว 3.) ขยายขยาย คือ ลงทุนในโครงการสร้างพื้นฐานเน้นพืช ปศุสัตว์ที่มีผลผลิตภาพสูงมูลค่าสูง และ 4.) ยั่งยืน คือ สร้างความยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมและเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม สร้างกลุ่ม การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรครบวงจร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยไปใช้ในหน่วยงานจากการวิจัยดำเนินงานโครงการ “แกน้อย” กรีนโปรดักส์ผลิตภัณฑ์สินค้าจากกลุ่มชาติพันธุ์ ของศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กิจการเพื่อสังคม) พบว่า การสนับสนุนให้เกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงและการรับรู้การบริหารหนี้สินครัวเรือน การสร้างทักษะอาชีพและรายได้ เพื่อการบริหารจัดการหนี้สินครัวเรือน รวมถึงการต่อยอดสู่การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์และการสร้างการตลาดดิจิทัล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงต่อครัวเรือนต้องคำนึงถึงการจัดการการลงทุนทางการเกษตร การจัดการต้นทุนและการตั้งราคาอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นต้นทุนหลักในการทำเกษตร การบริหารจัดการ เพื่อลดต้นทุนการผลิตจะส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งภาครัฐควรส่งเสริมในต่อยอดสู่การรวมกลุ่มและงบประมาณในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ตลอดจนการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารทั้งทางด้านวิชาการและข้อมูลทางด้านต่าง ๆ ที่เพิ่มศักยภาพพื้นที่ชุมชน รวมทั้งการพัฒนาความรู้ใหม่ การดำเนินชีวิตพอเพียง การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีแก่กลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีแนวทางและเป้าหมายร่วมกันจะช่วยให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่างในผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งผลให้มีการบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น และต้องติดตามพื้นที่เดิม เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง ประเมินผลของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละภาคีเครือข่ายและนำไปเป็นต้นแบบหรือองค์ความรู้เพื่อต่อยอดให้กับชุมชนในการสร้างความมั่นคงสังคม ชุมชน ประเทศต่อไปในระยะยาว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณเกษตรกรโครงการหลวงแกน้อย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการทำโครงการในครั้งนี้และการสนับสนุนโดยหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคมประจำพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 1 (SID-N1) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปี 2565 ซึ่งโครงการได้ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หมายเลขรับรอง IRBCMRU 2022/123.21.06 วันที่ให้รับรอง 27 มิถุนายน 2565

เอกสารอ้างอิง

- Bowsuwan, P., Pokathirakul, P., Charernputh, V., & Chasaengrat, C. (2022). Debt Problems of Thai Agriculturist. *Journal of Educational Innovation and Research*. 6(1), 265-277.
- Gimzauskiene, E., & Valanciene, L. (2009). Performance Measurement System in the Context of Economics Changes. *Economics & Management*. 14(1), 33-42.
- Information Center of Knowledge, Local Wisdom and Community Innovation. (2022). *Information System for the Management of Community Financial Institutions*. Equitable Education Fund: Bangkok.
- Ishter, M., & Md. Akram, H. (2015). Activity-Based Costing (ABC), An Effective Tool for Better Management. *Research Journal of Finance and Accounting*. 6(4), 66-73.
- Kae Noi Royal Project Cooperative. (2020). *Annual Report Year 2020*. Chiang Mai: Kae Noi Royal Project Cooperative.
- Nemes, N. (2009). *Comparative Analysis of Organic and Non-organic Farming Systems: A Critical Assessment of Farm Profitability*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.
- Noknoi, C. (2022). Guidelines for Self-development of SMEs Entrepreneurs to the New Normal. *Economics and Business Administration Journal, Thaksin University*. 14(2), 83-106.
- Nuidod, S., & Chanprasit, S. (2021). Cost-Benefit Analysis of the Cage Culture of Sea Bass: Case Study of Koh Yo, Mueang Songkhla District, Songkhla Province. *Economics and Business Administration Journal, Thaksin University*. 13(1), 163-175.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). Sustainable Development Goals (SDGs). Retrieved October 21, 2022, from <https://sdgs.nesdc.go.th>.
- Pongwiritthon, K., & Syers, S. (2022). The Development of Cultural Landscape Knowledge Management Model with Local Wisdom by Digital Marketing to Promote the Image of the Participation in Community-based Tourism Products. *Economics and Business Administration Journal, Thaksin University*. 14(3), 63-83.

- Rattanamanee, K., Mannai, P., Satharat, P., & Chindakul, W. (2017). Studying of Cost Calculation for One Tambon One Product of Trang Province. *Modern Management Journal*. 15(1), 75-84.
- Thana-anawat, P. (2020). Production Cost Management and Profit Planning of Community Enterprise Products Forlocal Economic Advancement, Bang Nangra Subdistrict, Bang Pahan District, Phra Nkhon Si Aytthaya Province. *Journal of Kanchanaburi Rajabhat University*. 9(1), 47-56.
- William, L., Shannon, A., & Michael, M. (2023). *Fundamentals of Cost Accounting*. (7th Ed). McGraw Hill.

